

tering en pen- tie toch maar kerken zijn evangelische gereformeerde ruisch en vroom maar die met n het register

meerde wordt loslating van e leidt er toe. Ier te ontwik- steunen.

op. Wij willen eerde Kerken eren te schuitoezien. Maar ken, die van Gescheidenen" en wij de aan-

oordeelt niet de eenzijdig- fzondering.

ht u, nu en oote rol voor gedachte door ver staat. Van lven, van de s niet gerefor- le deur, en de doed van den e presentieen is blijven wor- dan met vele afzondering zij van het Israël ig uit alle vol- en stroom der zegen te zijn

kstergemeente: ervuld.

„hammabil" ord, eerlijk uit- cosmos der ge- zonde. Hij zal en en zichzelf

K. S.

maar toeslaat en die niet meer vraagt, niet meer disputeert over God en over Christus en over de ziekte van hun ziel. Zij bedenken niet, dat achter den dood de God van den dood is; die alles vraagt en alle vragen beantwoordt ook.

Laat ons huiveren voor de souvereiniteit van onzen Heelmeester. Vandaag speelt hij op de fluit van den genezenden Geest en zij hebben niet gedanst; en morgen zingt hij den klaagzang van verdervende sprinkhanen en zij hebben niet geweend. Zij hebben zich niet bekeerd. Zij weigeren te gelooven, wat toch de waarheid is: dat Christus' souvereiniteit het eenige behoud der zielen is. En al wat in de wereld is, Christus, die van boven is, en de sprinkhanen die van beneden zijn, alles getuigt, dat de vlucht tot den Heelmeester of de vlucht voor den Heelmeester de eenige uitkomst is van kranke levens.

K. S.

KERKELIJK LEVEN.

Zelf-uitschakeling.

Weldadig is de invloed van den vakantietijd op den geest.

Vooral voor onze hoofdarbeiders moet hij onmisbaar worden genoemd.

Men kan wel met zekere meewarigheid den mensch van thans vergelijken met dien van vroeger, die geen vakantie noodig had, maar zonder onderbreking doorarbeidde jaar in jaar uit.

Daarmee heeft men echter nog niet bewezen, dat de hedendaagsche mensch in dit opzicht staat beneden die van vroeger.

Vooreerst zijn de omstandigheden sterk gewijzigd. Het leven was toen over het geheel veel minder zenuwspannend dan thans.

Daarenboven, als men de levens van groote mannen uit vroegere eeuwen wat nauwkeuriger bestudeert, kan men moeilijk ontkomen aan den indruk, dat een jaarlijks terugkeerende vakantie hun gezondheid en levensduur — naar menschelijke zienswijze geoordeeld — ten goede zou zijn gekomen.

Hoe gaarne hadden we b.v. Calvijn wat vakantie gegund!

Dat zijn levenswerk daaronder geleden zou hebben, gelooven we niet.

Maar men had toen eenmaal een heel andere opinie over zulk een verpoizingstijd dan tegenwoordig.

Vakantie-nemen is voor velen eisch van levenskunst.

Daarmede nemen we het natuurlijk niet op voor de vakantie-excessen, die zich thans niet zoo zelden voordoen.

Er zijn er, die na hun vakantie zich aan een rasikuur van enkele dagen tot enkele weken moeten onderwerpen, om weer geschikt te zijn voor de uitoefening van hun ambt en beroep.

Doch ook hier mag het misbruik geen maatstaf ter beoordeeling bieden.

In het gemeen genomen behoort de vakantie als een sociale, en, mits goed gebruikt, ook als een geestelijke vooruitgang te worden beschouwd.

Voor een poosje eens uit den dagelijkschen gang van zijn werk te treden, met de routine te breken, zich te verheugen in de werken van Gods algemeene genade in natuur en kultuur verfrist en verrijkt den geest, normaliseert weer de lichaamskrachten.

De uitschakeling uit het gewone leven heeft op den mensch een wonderen psychologischen invloed. Mits die uitschakeling niet te lang dure.

Anders heeft zij een verslappend in plaats van een versterkend effect.

Geestelijke werkers vinden dan ook of in een korte algeheele vakantie of in een langere, maar waarin zij een deel van den dag aan hun studie blijven, doorgaans de meeste voldoening.

Er kunnen echter ook voor sommigen tijden komen, dat een nog volstrekt uitschakeling moet worden aanbevolen, een uitschakeling niet alleen uit het beroepsleven, maar ook uit het gezinsleven.

Het zijn tijden van geestelijke overspanning, van zielestrijd misschien, van ernstigen twijfel.

In gewone omstandigheden is het zoeken van de eenzaamheid, van het alleen-zijn met den Heere in worstelende overgave, in een allen nood nitzelend gebed, genoeg om het verbroken zieleevenwicht te herstellen.

Er kunnen zich echter ook omstandigheden voordoen, dat ernstiger zielemoedigheid, zielsvertwijfeling over iemand komt.

En dan is het opmerkelijk, welk een heilzaam middel God in een tijdelijke uitschakeling uit heel het gewone leven, ook uit de gewone omgeving, geschonken heeft.

Rome heeft dat begrepen.

Wie de Roomsche bladen inziert, leest daar telkens van retraites, welke voor bepaalde data worden aangekondigd: „Leeken" trekken zich dan voor een kleine week of langer in kloosters terug om daar in stille, kalmeerende omgeving onder de zielezorg der „geestelijken" tot innerlijke rust te komen.

Tegenwoordig richt men ook van modernistische zijde zulke retraites in. In September zullen er te Barchem in de gebouwen der Woodbrookers twee gehouden worden.

Wat doen wij op dit gebied?

Zullen wij redeneeren: Roomschen en Modernisten hebben op dit middel reeds beslag gelegd, wij willen niet den schijn op ons laden of we door zucht tot navolging zijn aangegrepen?

Maar dan laten we een kostelijk middel onbenut.

Bovenal, dan toonen we weinig medelijden met hen, die zonder zielsziek te zijn, toch aan zielechokken ten prooi zijn, wier ziel haar elasticiteit en veerkracht schijnt te hebben verloren.

Blijven zij in dien toestand rondlopen, dan duurt het geruimen tijd, vaak enkele jaren, eer zij zich weer de oude voelen.

Gaan zij naar een herstellingsoord of inrichting voor zenuwlijders, dan vinden zij daar niet wat zij noodig hebben, die omgeving past bij hun eigenaardige gesteldheid niet en maakt hen vaak erger dan beter, suggereert hun een kwaal, waaraan zij niet lijden.

Wat wij dan wenschen? Dat er voor geloofsgenooten, die, door welke oorzaak ook, geestelijk uit hun evenwicht geraakt zijn, een gelegenheid geschapen worde, waar zij zichzelf geheel uit het gewone leven kunnen uitschakelen om onder den zegen Gods tot zichzelf te komen.

Aan zulk een inrichting zou alleen een verblijf van zeer beperkten duur moeten toegestaan. Voor alles zou aan het hoofd daarvan moeten staan een geboren psycholoog, die ongemeenen takt bezit om zielen te leiden, gemoedsbezwaren te begrijpen, die in de geestelijke stroomingen onzer dagen geheel thuis is en in de praktijk der godzaligheid ervaren.

Zulk een stichting behoeft niet per se te liggen in een schoone natuur, hoewel ook hier de psychologische werking van het harmonieuse niet uit het oog mag verloren. Maar alles wat aan ziekenhuis of herstellingsoord doet denken, dient verre te blijven.

Aan den anderen kant moet de zelf-uitschakeling, welke men daar zoekt, niet gelijk bij de Roomsche en Modernistische retraites aan bepaalde data gebonden worden, maar men moet er zich ten allen tijde kunnen vervoegen.

Wij hoorden zulke inrichtingen in het buitenland zeer roemen.

Men staat versteld, welke resultaten door die zelf-uitschakeling en dat nieuwe geestelijk contact soms in een paar dagen worden bereikt.

Mogen we deze idee hun, die hun sporen op het gebied der barmhartigheid hebben verdiend, eens in overweging geven?

Ook apologetisch kan zulk een inrichting vaak uitnemend werk verrichten.

Ontijdig, eenzijdig, onvolledig.

Zoo noemden we de brochure van Dr Geelkerken en dat was voor ons de reden, waarom we haar niet wenschten te bespreken.

In de juistheid van die gedragslijn worden we versterkt door de uitspraak van de classis Amsterdam in haar vergadering op 8 Juli j.l.

Deze toch luidt:

In dit stadium van de zaak der vragen aan Dr J. G. Geelkerken, predikant der Geref. Kerk van Amsterdam-Zuid, voorgelegd naar aanleiding van een „proek-gedeelte" over Zondag 3 van den Heidebergischen Catechismus, spreekt de vergadering het navolgende uit:

„De Classis spreekt haar afkeuring uit over de uitgave van de brochure: „Vragen, mij voorgelegd door de classis Amsterdam van de Gereformeerde Kerken en mijn antwoord daarop" door Dr J. G. Geelkerken, omdat deze brochure niet anders dan verwarring-stichtend werken kan.

Deze brochure toch brongt deze hoogst ernstige zaak, die tusschen Dr J. G. Geelkerken en de Classis aan de orde is, met schijnbaar groote openhartigheid, maar inderdaad met groote lichtvaardigheid, en in elk geval met onvolledige gegevens, voor een vierschaar, die voorslagnog tot oordeelen onbevoegd en onbekwaam is.

Daarenboven plaatst deze brochure in haar „Voorwoord" met zijn krenkend slot, en dat nog wel met een aanhaling uit de Heilige Schrift, onze kerkelijke vergaderingen in een hoek, waarin zij niet staat, en waarin zij getuige de historie, nimmer gestaan hebben."

Deze uitspraak raakt slechts het formeel. Over de zaak zelf laat zij zich niet uit. Hiermee geeft de classis aan Dr G. een beschamend voorbeeld.

Zij acht de kwestie te ernstig, te kiesch en te teeder, dan dat die per brochure of per andere publikatie zou kunnen worden behandeld.

Haar handelwijze getuigt van wijze zelfbeheersching.

Zij laat zich, hoe ook geprikkeld, niet uit haar tent lokken.

Daaruit spreekt de geest der zachtmoedigheid en der lankmoedigheid, de geest van Christus.

Inmiddels heeft men de waarschuwing om met de brochure-Geelkerken voorzichtig om te gaan en zich op grond daarvan geen oordeel te vormen, vernomen.

Een Incident in 1875.

Schreven we in een vorig nummer over de uitnoodiging van de bestuurders der Portugeesch-Israelitische gemeente, gezonden aan den raad der Geref. Kerk van Amsterdam-Zuid en over de af-

vaardiging door deze, het „Centraal Blad voor Israëlieten" herinnert volgens het „Hbl." aan een incident in 1875.

Toen had de Port. Isr. gemeente ook uitnoodigingen gezonden aan Christelijke Kerken of Kerkgenootschappen.

Zoo ook aan den Algemeenen Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente van Amsterdam.

Deze gaf daarop een schriftelijk antwoord, dat in heuscheur termen kon zijn verrat.

Vandaar dat het nogal protest uitlokte.

Ook ons lijkt in zulke gevallen een weigerend antwoord zonder motiveering het meest aan te bevelen.

Onvruchtbaar debat.

Ons wordt verzocht aan te kondigen, dat Dr Bõrger van Gouda in de grootere steden van ons land wil debatteeren met theologen van verschillende richtingen over zijn standpunt.

Hij meent, dat hij op protestantschen bodem staat, wanneer hij vrijheid van inzicht voor zichzelf en anderen opeischt.

Evenwel leende men zich van reformatorische zijde in den tijd der Hervorming niet tot godsdienstige disputen, wanneer men niet als basis koos de onfeilbare Heilige Schrift.

Dat is tot op den huidigen dag nog de meening der Gereformeerden.

Het Hegelianisme geeft geen vasten grondslag voor gedachtewisseling over de eeuwige waarheden. Maar alleen het onbedrieglijk Schriftwoord.

Alle debat, dat zich daarop niet terugtrekt, is tot onvruchtbaarheid gedoemd.

HEPP.

INGEZONDEN.

Folklore.

Onlangs is in dit blad door bevoegde hand (Dr C. Tazelaar) over folklore gesproken en een sympathieke beoordeeling gegeven van mijn onlangs verschenen „Nederlandsch Volksgeloof". Wanneer ik thans ook hier ter plaatse een kleine opmerking over folklore wilde maken, dan is het ter beantwoording van een paar punten, die ik inzake mijn boekje in de christelijke pers vond vermeld en in de hoop, hierdoor verheeterend te kunnen werken.

In het „Schiedamsch Kerkblad" van 21 Maart beveelt Joh. Breevoort mijn geschrift aan, maar noemt als bedenking, dat ik heidendom en biggeloof ten onrechte zoek achter doodgewone geneesmiddelen zooals genezing van rheumatisch door een hond bij zich te doen liggen en genezing van winterhanden door urine-bevochtiging.

Ik kan het niet met de geachte schrijfter eens zijn. In mijn boek meende ik te hebben doen zien welke voorstelling aan het bedoelde rheumatiekgeneesmiddel ten grondslag ligt. Ik wil nog twee voorbeelden geven. De directeur van den dierenkliniek te Breslau streefde een eenvoudig man het schriftelijk verzoek om een of ander uitheemsch diertje te mogen ontvangen opdat, door contact, het gif der rheumatiek op dat heest zou trekken. Toen onlangs een bevriende dame mij uit het leven van haar grootmoeder vertelde, trof mij de mededeeling, dat deze, een teringlijders, een hondje bij zich op bed had genomen ter overname van de ziekte.

Uit die twee voorbeelden, waartoe ik mij nu beperk, blijkt reeds, dat een hond niet het eenige diertje is, waarop men ziekte overdraagt en dat overdracht niet enkel in 't geval van rheumatiek geschiedt. Ik leg hierop den nadruk, omdat Joh. Breevoort vertelt, dat genezing van rheumatiek door contact met een hond ook plaats vond bij patienten die enkel uit gewoonte (en dus niet uit biggeloof) een hond bij zich op canapé of bed namen. Wanneer het geloof enkel rheumatiek en enkel een hond betrof, dan zouden wij er eerder toe kunnen komen om aan de therapie een bijzondere, op ervaring berustende waarde toe te kennen. Thans echter staan wij voor 't feit, dat het inderdaad gaat om 't geloof aan transplantabiliteit van ziekten in 't algemeen. En deze gedachte spruit uit een primitieve denk wijze (en wel de concrete denkwijze die natuurvolken eigen is), welke de onze niet kan zijn. Wij weten, dat wij ouderen kunnen besmetten door bepaalde ziekten, maar wij zijn ons tevens bewust, dat wij hierdoor de ziekte niet als een tastbaar concreet iets van ons zelf hebben weggedragen, gelijk een voorwerp, dat dan bij een ander en niet meer bij ons is.

Echter is hiermede niet gezegd, dat wij de geneesmethode moeten ontraden. Immers is het denkbaar, dat geneesmethoden, die hun oorsprong vinden in verkeerde begrippen, toch in de praktijk blijken een meer of minder therapeutische waarde te bezitten. Er zijn werkingen die voor ons, met onze beperkte inzichten, duister blijven. En in mijn „Nederlandsch Volksgeloof" heb ik mij dan ook niet op een hooghartig en eenzijdig standpunt gesteld, dat bewijzen reeds mijn mededeelingen aangaande wrattengenezing.

Ik acht dus de mogelijkheid van een gunstig effect der kuur niet buitengesloten, maar men kan dan toch niet met Joh. Breevoort spreken van „doodgewone dingen", „eenvoudig een geneesmiddel". Evenmin kan men dit zeggen van de eerder genoemde urine-therapie. Ik ken de geschiedenis dezer geneesmethode niet, maar als men de verachtende volksgebruiken in verband leert zien, dan is het duidelijk, dat het genezen van winterhanden met urine, het genezen van diezelfde kwaal met versch varkensbloed en het genezen van wonden door beemering met faeces (een tijd geleden werd mij nog een geval bekend, waarin een aan mastitis lijdende vrouw in mijn woonplaats dit middel toepaste) uit eenzelfde begripswereld zijn ontstaan: de meening, dat in bloed, faeces en urine een magische kracht ligt. Het is dus een „heidensche" opvatting, welke aan die

gebruiken ten grondslag ligt, waarmee niet gezegd is, dat ik ze op dien grond waardeloos acht. Bovendien kan ik, die geen medicus ben, niet precies beoordeelen in hoeverre de toepassing dier therapie gevaarlijk is.

EVERARD GEWIN.

Naschrift van de Redactie. Zonder ons in de kwestie partij te stellen geven we op verzoek van den heer Gewin aan dit „Ingezonden“ plaats.

PERS-SCHOUW.

De Kersten en de Roomschen.

De Schaafsma schrijft in de Geref. Kerkbode van de classis Brielle over de uitdrukking van de Kersten:

Ons Gereformeerde volk heeft los van Rome den strijd te kampen tegen on- en bijgeloof.

Da Sch. voegt hieraan de volgende opmerkingen toe:

In G. Stockmann's: Erlebnissen und Gesichten des Propheten Daniel, wordt verwezen naar een werk van Kaulen uit 1891, dus al een 34 jaar oud. Dit werk: Assyrien und Babylonien, is geschreven door Dr. Prof. Franz Kaulen, huisprelaat van den Paus, en hoogleraar te Bonn. De Kersten weet of kan er zich van overtuigen, dat in dit werk op de meest treffende manier felle slagen worden toegebracht aan de moderne schriftkritiek, dat op strengwetenschappelijke wijze het pleidooi gevoerd wordt voor Bijbel-echtheid en Bijbelwaarheid, om dan zegevierend te komen tot het slotgetuigenis: Maar het Woord des Heeren bestaat in eeuwigheid.

De literatuur-opgave van geschriften, die in dit boek verwerkt zijn, bestaat in lijnen druk ruim 20 bladzijden. En ook de inleiding op O. en N. Testament van denzelfden schrijver staat op beslist geloovig en streng wetenschappelijk standpunt. Nu vraag ik aan De Kersten, is hij van oordeel dat deze geleerde, ook al wijkt hij van ons af in bepaalde roomsche leerstukken, een bondgenoot tegen de macht van Bijbelontkenning is, ja, of neen?

In 1923 verscheen, uit het Fransch vertaald, „De geheimzinnige wetenschap der Pharaos“, door abbé Th. Moreux. Ook dit werk bedoelt niets anders dan het pleidooi te voeren voor Christelijke wetenschap. Het getuigt van hooge waardeering voor wat van rechtzinnig-protestantsche zijde op dit gebied wordt geleverd, en citeert op de laatste bladzijde nog het woord van De Lapparent, een beroemd beoefenaar van geologie en palaeontologie; zoo ik in 40 regels een overzicht moest geven van de meest vaststaande ontdekkingen van de geologie, dan zou ik het verhaal van Genesis overschrijven, d.w.z. van de schepping der wereld, zooals Mozes die verteld heeft.

Zou ook De Kersten niet van oordeel zijn, dat tegenover den steeds aanwassenden stroom van ongehoof en Bolsjewisme Moreux erkend kan worden als een bondgenoot van wien kracht uitgaat, ook al is hij roomsch?

De zacht De Kersten te verstandig, om hier de tegenwerping in te brengen, dat wij tegen de gedachte van onze Gereformeerde vaders ingaan. In een historisch-critische studie over den strijd tusschen Voetius en Descartes heeft Dr. A. C. Duker er op gewezen dat Voetius het niet versmaad heeft de hulp van een Roomsche in te roepen.

„Ik acht de Kersten te verstandig, om...“ zegt de Schaafsma. Ik zou dat wel hopen. Maar weten is iets anders. Hij moest maar eens een Roomsche leeszaal inloopen na een visite aan een openbare.

Een lezer dien ik zeer dank, zendt mij den preciezen tekst van Van Lodensteijns vers, dat mijn hypothesen rechtvaardigt, en mijn zelfcorrectie ook. Hier is het:

Den Naakten Jesus of Aandagt op Joh. 19:23. Aan D. Samuel Doreslaar op zijn Bedenkingen daar over, 19 Maart 1652.

I.

Vermogend Goud, dat om uw glans geprezen Uw Dienaars kluystord, en had mij wel eer, Gevangen, mij zal na dees tijd veel meer Den Naakten Jesus wezen.

II.

Na dat ik dien had in mijn oog gekregen, Straks was den Amethyst bezwakt, en 't zonk Al wat te vooren preuts en pragtig blonk, Voor 's Naakten Jesus zegen.

III.

'tLaat hem, dien 't lust, na groote Schatten delven,

't En wensch geen Scapter nog geen groot gebaar Van Magt, geen pragtig Kleed van Jesus; maar Den Naakten Jesus zeiven.

IV.

Wat mogt gij, Babel, dus uw Heyl verminderen, En kiest, en kust, een Doek, een Lomp, een Staf, Die Jesus aan die Schelmen schonk; en gaf Zig zeiven Naakt zijn Kindren.

Het blijkt, dat de bedoeling van het vers, afgedacht van de vraag, of ze juist is, beter zou begrepen zijn, als de laatste strofe in „De Danier“ niet was weggelaten.

„Kerkelijk eachel“.

In de „Geref. Kerkb.“ voor de classis Brielle schrijft ds Schaafsma:

Bij vele gelegenheden hoeft men nog geen psycholoog te zijn, om na eenig verkeer de slotsom te maken, die en die zijn Hervormd, die en die daarentegen zijn Gereformerd.

Waar ligt dat nu aan?

Aan de kleeding? Dat zou natuurlijk mogelijk zijn, maar waarschijnlijk is het niet. Er zijn Gereformeerden, die leven uit het idee van zekere kleedvrijheid, en ik heb Hervormden gekend, zelfs modernen, die in kleeding een zekere strengheid, om niet te zeggen stijfheid voorstonden.

Aan de taal dan? Dat zou iets meer kans hebben, en vroeger wezen we er al eens op, dat ook de uitwendige spraak openbaar maakt.

Toch zit het niet in de taal alleen, of in de taal voornamelijk.

Het eenheidstype voor beide groepen schuilt wat dieper, dan een enkele los daarheen geworpen uitdrukking.

Voor zoover het mij mogelijk was waarnemingen te doen, viel mij op, dat er tweërlei eenheidstype is in betrekking tot het getuigen over de waarheid, en de heiligheden van de hope der heerlijkheid.

En dat ook weer, niet als regel zonder uitzonderingen, maar als regel met uitzonderingen, die den regel bevestigen.

Ik denk me een groep Hervormden van verschillende nuances, lichtere en zwaardere, ook enkele zeer strenge er bij. Een toespraak, een predikatie, een trouwrede zal dan aan het standpunt van den spreker geen twijfel overlaten. Maar niet zoo gauw wordt een bespreking meer algemeen, of altes nivoel leert, en men moet zoeken om in de woorden van dezen of gene ook maar iets te vinden van de scherpte waarmee men elkaar bestrijdt zodra de richtingsbelangen in 't geding komen. Waarbij dan nog komt, een groote gemakkelijheid bij de strengste en stijfste om direct en volkomen den juisten wereldtoon te treffen. Trouwens ook in het stoffelijke experimenteren de streng orthodoxen in die kringen niet bepaald zonder succes.

Denk daartegenover nu een even talrijke groep Gereformeerden. Ook onder hen zal onderscheid zijn op te merken. Voor en onderwerpelijk, andere verschillen van vroeger of later datum, maar niet zodra een levenscrisis ter sprake komt eenheid in geloof, uitzicht op de hope der heerlijkheid. Ontmoet ze in een sterfhuis waar men een kind betreurt, en hun gedachte gaat uit naar de Doopbelofte, ze vinden het niet bijzonder maar gewoon om er over te spreken; komen ze bij iemand die zwaar ziek is, ze doen een poging om afloep en de gevolgen bij eeuwigheidslicht te bezien; is da bespreking meer algemeen, dan houden ze zich niet in overgeestelijke dingen, maar ze laten zich gaan, zonder er zich om te bekommeren, of men instemt of afkeurt.

Ongetwijfeld ligt dat onderscheid in levensuiting voor een groot deel aan den invloed van het gemeenschapsleven.

En het zal zich sterker doen gevoelen, naarmate het gemeenschapsleven scherper wordt onderkend, en hooger wordt gewaardeerd. Daarvoor bestaat trouwens gebiedende noodzaak. Met Zondag 21 belijden we van de gemeenschap der heiligen: dat allen en elk geloovige aan al zijn schatten en gaven gemeenschap hebben. Dat is dus voorveerst het gemeenschapsleven: alle; dat is dan vervolgens het persoonlijke: elk. Wat we met elkander hebben, verleent ons een eerheidsstempel dat uitkomt te midden van groote verscheidenheid. Eenigen tijd geleden reisde ik met een anderen predikant der Oud-Gereformeerden. Reeds voor het uitwendige eens verschijning, die aandacht trok. Een driekante steek, vroeger algemeene domi-

needsdracht (tenminste gedurende zekeren tijd), knie-pantalon, keurige lange zwartzijden kousen, en andere lage schoenen. Na een lang gesprek, waarin hij de dingen soms anders noemde en besprak als wij het doen, vroeg ik hem: Hoo zou het toch komen, dat gij en andere oud-gereformeerden die ik wel eens ontmoet, al zegt ge de dingen ook anders dan wij, toch altijd weer op een Evangelisch standpunt uitkomt terwijl de zwaren onder de zwaren in het oude genootschap altijd den indruk maken van 't diepst van hun hart wettelijk te zijn? Zonder zich een oogenblik te bedenken, gaf hij ten antwoord: Dat komt omdat zij met hun kerkelijk standpunt uit een verbroken werkverband leven en wij niet. Deze uitspraak van dezen ouden broeder laat ik geheel voor rekening van hem die ze uitsprak. Maar wel moet ik zeggen: ze gaf mij veel te denken.

Inderdaad, de uitspraak van den oud-gereformeerden „dienaar“ laten we precies als zijn steek graag voor eigen rekening. Met het werkverband worden onwerklijke en onverbondsmatige goochelloeren bedreven.

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweemaal te: Dwingelo: cand. J. Attema te Hlst en cand. G. Ubink te Dieren. Zwolle: J. Ubels te Varsseveld en W. H. den Houting te Huizum.

Beroepen te: De Lier: Tj. Petersen te Wollega. Dwingelo en Onderdendam: cand. J. Attema te Hlst. Nierth: W. Oosterheert te Ter Apel. Oudegr (Sm.): H. Steen te Zoutkamp. Serooskerke (W.): C. J. Wielinga te Zierikzee. Tienhoven: cand. E. L. Smelik te Santpoort. Reitsum: J. H. Krosse te Leidschendam.

Aangenomen naar: Lollum e.a.: H. Th. van Munster te Echten.

Bedankt voor: Ruamsdonk: J. H. Donner te Breda. Zwolle: Dr. J. Hoek te Soest.

Intrede te: Pijnacker: cand. A. Dercksen H.Mr. Tekst 2 Petr. 1:19. Schoonhoven-Willige-Langerak: J. C. Aalders. Tekst 1 Sam. 12:23 en 24. Vlissingen: P. N. Kruijswijk. Tekst Rom 5:5. Zwolle: (vac. K. J. Kaptein): Dr. J. Hoek te Soest.

Neemt beroep in overweging. Cand. A. H. Pasma, door de classis Leeuwarden praeparatoir getuigenis op met algemeene stemmen beroepbaar verklaard in de Geref. Kerken, zal gaarne de Kerken, voorgaan in de Bediening des Woords. Voorz. is hij bereid een eventueel beroep in overweging te nemen. Zijn adres is: Willemskade 29, Leeuwarden.

— Cand. E. L. Smelik, Kruidbergweg 15, Santpoort, neemt gaarne een eventueel beroep uit de Geref. Kerken in overweging.

Emeritaat. Door de classis Franeker der Geref. Kerken werd op de meest eervolle wijze het gevraagde emeritaat verleend aan D. E. Buurma, van Achlum, op grond van diens 40jarige ambtsbediening.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweemaal te: Werkendam: B. van Noerbos te Ternouzen en A. de Blaas te Vlaardingen.

Beroepen te: Grand Rapids (2e maal): B. van Noerbos te Ternouzen. Herkingen: J. Franje te Barneveld.

Aangenomen naar: Dirksland: A. de Blois te Vlaardingen.

Afscheid van: Aagtoekerke: R. Kok. Tekst 2 Tim. 2:8.

NERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te: Aalsmeer (toez.): J. F. Roth te Almkerk. Lienden: J. G. R. Langhout te Mijdrecht. Rotterdam (vac. G. v. d. Giessen): Dr. S. F. H. J. Berntsch v. d. Sprekel te Haarlem. Tjerkgaast (toez.): O. W. C. v. d. Veen te Nieuw-Stadskanaal.

Aangenomen naar: Ronveen: K. van As te Dirksland. Wadenoyen: cand. W. Th. Hoek te Nijega (Small). Zoelrwoode: cand. E. H. Mulder te Den Haag. Zwaagwesteinde (toez.): H. W. M. Hapkes Jr te Zandeweer.

Bedankt voor: Eierland (Toezel): cand. W. Th. Hoek te Nijega (Small). Hattem: J. Kat te Vlaardingen. Hal bij Eerboek (toez.): C. J. Lasschuit te Garrewaard. Lexmond (toez.): E. V. J. Japchen te Hel- en Boecoop. Oudewater (vac. M. Ruiskool): G. Alera te Nieuw-Lekkerkerk.

Jubilaeum: 2 Aug. Ds H. v. Eijck v. Helsinga, 40 jaar.

De Heere verblijdde ons door de voorspoedige geboorte van onzen Zoon, HARMANNUS. G. MEIMA. G. R. MEIMA—VAN NER. Groningen, 22 Juli 1925. H. W. Mendingstraat 7a.

N.V. 'REFORM' Dir. E. BOERMA Groningen Amsterdam Heerenstraat 58 Rokin 70 Dames en Heerenkleedermakerij. Geschilderd en gebrand Glas. J. BROERE - ROTTERDAM Opggericht 1896 DIJKSTRAAT 115-117-119 Telefoon 2407.

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes. OPVOEDING EN ONDERWIJS Paedagogiek voor aanstaande en jonge Chr. Onderwijzers, door W. A. VAN WIJK, Leeraar aan den Cursus voor de Hoofdakte te Goes. Prijs (576 blz. gr. 8°) f 6.— Heeren Leeraren, die bij de opleiding ten opzichte van het nu zoo vooraanstaande vak Opvoedkunde wenschen gebruik te maken van een werk, dat zoowel voor de nieuwe examens alsook voor de praktijk der opvoeding en het onderwijs in onze Chr. Scholen groote voldoening kan schenken, gelieven niet te verzuimen, met dit boek in allen ernst kennis te maken, en het zoo spoedig mogelijk op hun lessen in te voeren. Ook in geen enkele schoolbibliotheek mag dit werk ontbreken. Elke school behoort een of meer exemplaren ter beschikking te hebben van het personeel.

GROEN ELOUT MACKAY KUYPER LOHMAN DE VISSER Van bovenstaande pleitbezorgers van het Christelijk Onderwijs lieten wij GROOTE PORTRETTEN vervaardigen in koper-diepdruk. De prijs van dit zesstal portretten is Hlft (buitenmaat 37 x 46 c.m.), verpakt in kist, bedraagt f 30 — inclusief emballage. — Bestellingen kunnen onmiddellijk worden uitgevoerd. GOES. OOSTERBAAN & LE COINTRE. GEEN ADVERTENTIE in „DE REFORMATIE“ blijft zonder resultaat, omdat zij door DUIZENDEN wordt gelezen!!

VRAAGT PRIJS! EN ONTWERPEN! GLAS IN LOOD voor... K. L. JOHNS VAN DER MEER... Parochie-indeed of Kerkplits Een woord over den toestand de toekomst der Kerk in de groote steek door Ds C. LINDEROOS. Prijs f 0.35. Uitgevers: OOSTERBAAN & LE COINTRE

5e JA... Med... C... D... dam... 's-Gr... Prof... Tot nadere Deutsche Kan... INHOUD: I... 22:2... Van afva... Chr. Geref... wjs; De C... schouw... - nieuw... Galilea, gezien, toe overal ziel Golgotha's wolken van hof woer vorst; het uitgegoten het Finkst... ben bestre... zellen in... menschen. Dat zal geboorte... nieuwe par... zal openba... volkomen l... de blade... zing zullen... waarvan d... daarbij gee... veel. Maar... in Zijn niet... doch... genezing. I... toevallig, n... bestaat, he... eerste para... zeer goed... welbehagen... vernieuwe... en het zee... booten, m... ook de vro... deren. Allo... toe. Maar... en kwel... vredigt. d... geboorte d... lust te heb... geworden. tot gezin... Gods vruch... ling van d... Maar nu... kunnen ge... Daarom b... denen". B... die Hem n... legenen aan... het uiterste... noch uit C... Heelmester... om zoo te z... van den bo... boom der... en eten. Hoor nu... de ligt: al... Zelfs de b... proukhof, d... doel. Elke... wat in u te... galle: al Ge... moet; en d... de verste...